

Vícerozměrné statistické metody aplikované na index ekonomické svobody

V úvodu práce autor konstatuje, že se rozhodl zabývat tématem ekonomické svobody, přesněji indexem ekonomické svobody (IEF), a zdůvodňuje proč. Proti tomu se nedá celkem nic namítat. O kompozitní ukazatele je v poslední době zvýšený zájem. Cíl diplomové práce však explicitně stanoven nebyl. Autor dle svého vyjádření hodlá používat různé statistické metody a prezentovat jejich výsledky.

Pokud jde o formální náležitosti: Diplomová práce je rozdělena do šesti kapitol včetně úvodu a závěru a obsahuje několik příloh. Seznam literatury a použitých zdrojů, nikterak rozsáhlý, obsahuje drobné nepřesnosti; také nezahrnuje všechny tituly, na něž se autor odkazuje, nebo alespoň v poněkud odlišné podobě, než v jaké jsou uváděny v citacích v textu. Obrázky jsou v práci řádně očíslovány, ne tak už sporadické vzorce (na str. 64 je vzorec pod číslem 5.8, nějaké předchozí jsem přes veškerou snahu nenašla). Použitou symboliku (i v krátkém seznamu přiloženém v závěru práce) provází nedůslednost, a to jak ve volbě symbolů, tak v jejich formátování.

S prosbou o oponování práce jsem byla oslovena s časovým předstihem, takže jsem měla možnost nahlédnout již do jejích předchozích verzí. Připouštím, že autor značně zapracoval na stylistické i gramatické úrovni textu. Přesto musím konstatovat, že nadále obsahuje množství obrátů, které do odborné kvalifikační práce nepatří (beletristické, citově zabarvené formulace; namátkou str. 7 – první a poslední věta části Úvod, str. 15 – předposlední věta dole, poslední věta v části Závěr atd.); někde ve větách chybí sloveso (např. str. 19) či je v nesprávné vazbě; nejsou správně používány čárky ve větách a bohužel musím konstatovat i další gramatické chyby, které jsou obvykle považovány za hrubé (str. 11, 21...); atd.

Z obsahového hlediska lze stanovisko k diplomové práci asi nejlépe uvést vlastní autorovou formulací (str. 36): „Abychom si ilustrovali použití vícerozměrných statistických metod, ...“ Autor v zásadě předvádí, že umí solidně používat různé statistické metody. Vychází pokaždé z dvou sad hodnot rozdílně konstruovaných kompozitních ukazatelů publikovaných dvěma pracovišti, Fraserovým institutem (FI) a Heritage foundation (HF); proč, není úplně jasné. Snad bylo lépe si pro analýzu vybrat jenom jeden typ ukazatele. Samotná konstrukce kompozitních ukazatelů je také pojednána poměrně nejasně. Tak například na str. 13 se hovoří o tom, že IEF Fraserova institutu je tvořen na základě 42 proměnných. Ty zřejmě autor k dispozici neměl?

(V dalším textu jsem se takového počtu proměnných nikde nedopočítala.) V jednotlivých metodách jsou dále podle všeho používány komponenty ukazatelů, kterých je v případě FI pět, ale v případě HF je to opět nejasné: v části 3 práce jsou komentovány komponenty čtyři, v analýzách je ale používáno deset položek. Při představování metod by se jistě daly použít lepší prameny, než jsou citované internetové zdroje. Někde se text dost opakuje, například na str. 37 (PCA), jinde obsahuje tvrzení, která nesouvisí s tématem práce a v diplomové práci jsou víceméně zbytečná.

Samotné analýzy provází mnohé otázky, drobnější či větší chyby. Namátkou: Proč je pro tak malý počet proměnných (nebo komponent ukazatele?, viz předchozí odstavec) realizována analýza hlavních komponent (?), následovaná navíc faktorovou analýzou? Jaký to má z hlediska IEF smysl, co se chce autor dozvědět? Podmínkou realizace analýzy hlavních komponent není normalita a shodná variabilita proměnných, proč je ověřována? Shlukování států z pohledu ekonomické svobody je srozumitelné, ale proč shlukovat proměnné (jichž je málo!)? Nerozumím interpretaci výsledku Dickey-Fullerova testu ve světle toho, jak jsou formulované hypotézy (str. 24). Na str. 41 autor, podobně jako mnozí jiní, zaměňuje chyby I. a II. druhu a jejich pravděpodobnosti. Síla testu a silofunkce není totéž (str. 41). Atd.

Předloženou diplomovou práci nepovažuji za zdařilou. Schopnost používat rozmanité statistické metody, byť nepříliš smysluplně, autor nicméně prokazuje. Za předpokladu, že se mu podaří obhájit a zdůvodnit své postupy dostatečně v průběhu obhajoby práce před příslušnou komisí, navrhuji použít hodnocení stupněm **dobře**.

V Praze dne 28. 6. 2018

Doc. Ing. Iva Pecáková, CSc.

KSTP VŠE Praha